

NO ESTIMEM AMB PARAULES SINÓ AMB OBRES

**Missatge del sant pare
Francesc**

per a la I Jornada Mundial dels Pobres

19 de novembre de 2017

Diumenge XXXIII del temps ordinari

1. «Fills meus, no estimem amb frases i paraules, sinó amb obres i de veritat» (1Jn 3,18). Aquestes paraules de l'apòstol Joan expressen un imperatiu que cap cristià no pot ignorar. La seriositat amb què el «deixeble estimat» ha transmès fins als nostres dies el manament de Jesús es fa més intensa per raó del contrast que percep entre les paraules buides presents sovint en els nostres llavis i els fets concrets amb què hem d'enfrontar-nos. L'amor no admet excuses: qui vol estimar com Jesús va estimar, ha de fer seu el seu exemple, especialment quan es tracta d'estimar els pobres. Per altra banda, la manera d'estimar del Fill de Déu la coneixem bé, i Joan ho recorda amb claredat. Es fonamenta en dos pilars: Déu ens va estimar primer (cf. 1Jn 4,10.19), i ens va estimar donant-ho tot, fins i tot la vida (cf. 1Jn 3,16).

Un amor així no pot quedar sense resposta. Malgrat que es va donar de manera unilateral, és a dir, sense demanar res a canvi, inflama de tal manera el cor que qualsevol persona se sent impulsada a

correspondre-li, malgrat les limitacions i pecats. I això és possible en la mesura en què acollim en el nostre cor la gràcia de Déu, la seva caritat misericordiosa, de tal manera que mogui la nostra voluntat i fins i tot els nostres afectes a estimar Déu mateix i el proïsme. Així, la misericòrdia que, per dir-ho d'alguna manera, brolla del cor de la Trinitat pot arribar a moure les nostres vides i generar compassió i obres de misericòrdia en favor dels nostres germans i germanes que es troben necessitats.

2. «El Senyor escolta el pobre que l'invoca» (Sl 34,7). L'Església des de sempre ha comprès la importància d'aquesta invocació. Està molt testimoniada ja des de les primeres pàgines dels Fets dels Apòstols, on Pere demana que es triïn set homes «plens de l'Esperit Sant i de saviesa» (6,3) per tal que s'encarreguin de l'assistència als pobres. Aquest és sens dubte un dels primers signes amb què la comunitat cristiana es va presentar a l'escena del món: el servei als més pobres. Això va ser possible perquè va comprendre que la vida dels deixebles de Jesús s'havia de manifestar en una fraternitat i solidaritat que correspongués a l'ensenyament principal del Mestre, que va proclamar els pobres com a benaurats i hereus del Regne del cel (cf. Mt 5,3).

«Venien les propietats i els béns per distribuir els diners de la venda segons les necessitats de cadascú» (Ac 2,45). Aquestes paraules mostren clarament la preocupació profunda dels primers

cristians. L'evangelista Lluc, l'autor sagrat que més espai ha dedicat a la misericòrdia, descriu sense retòrica la comunió de béns en la primera comunitat. Amb això vol adreçar-se als creients de qualsevol generació, i per tant també a nosaltres, per a sostenir-nos en el testimoniatge i animar-nos a actuar en favor dels més necessitats. L'apòstol Jaume manifesta aquest mateix ensenyament en la seva carta amb la mateixa convicció, emprant paraules fortes i incisives: «Escolteu, germans meus estimats: ¿No és Déu qui ha escollit els pobres d'aquest món per a fer-los rics en la fe i hereus del Regne que ell ha promès als qui l'estimen? Però vosaltres deshonoreu els pobres! ¿No són els rics els qui us oprimeixen i us porten als tribunals? [...] De què servirà, germans meus, que algú digui que té fe si no ho demostra amb les obres? ¿Pot salvar-lo, potser, aquesta fe? Si un germà o una germana no tenen vestits i els falta l'aliment de cada dia, i algú de vosaltres els diu: "Aneu-vos-en en pau, abrigueu-vos bé i alimenteu-vos", però no els dóna allò que el seu cos necessita, de què serviran aquestes paraules? Així passa també amb la fe: si no es demostra amb les obres, la fe tota sola és morta» (2,5-6.14-17).

3. Hi ha hagut ocasions, però, en què els cristians no han escoltat completament aquesta crida, deixant-se contaminar per la mentalitat mundana. Però l'Esperit Sant no ha deixat d'exhortar-los a fixar la mirada en el que és essencial. Ha suscitat, efectivament, homes i dones que de moltes maneres

han donat la vida en el servei dels pobres. Quantes pàgines de la història, en aquests dos mil anys, han estat escrites per cristians que amb tota senzillesa i humilitat, i amb l'enginy generós de la caritat, han servit els seus germans més pobres.

Entre ells destaca l'exemple de Francesc d'Assís, al qual han seguit molts sants al llarg dels segles. Ell no es va conformar a abraçar i donar almoina als leprosos, sinó que va decidir anar a Gubbio per estar amb ells. Ell mateix va veure en aquest encontre el punt d'inflexió de la seva conversió: «Quan vivia en el pecat trobava molt amarg veure els leprosos, i el Senyor mateix m'hi va conduir, i els vaig tractar amb misericòrdia. I en allunyar-me'n, el que em semblava amarg se'm va convertir en dolçor de l'ànima i del cos (Test. 1-3; FF 110). Aquest testimoniatge mostra el poder transformador de la caritat i l'estil de vida dels cristians.

No pensem només en els pobres com els destinataris d'una bona obra de voluntariat per fer una vegada a la setmana, i encara menys de gestos improvisats de bona voluntat per a tranquil·litzar la consciència. Aquestes experiències, encara que són vàlides i útils per a sensibilitzar-nos sobre les necessitats de molts germans i de les injustícies que sovint les provoquen, haurien d'introduir-nos a un veritable encontre amb els pobres i donar lloc a un compartir que es converteixi en un estil de vida. En efecte, la pregària, el camí del discipulat i la conversió troben en la caritat, que es transforma en compartició, la prova de la seva autenticitat

evangèlica. I aquesta forma de vida produeix alegria i serenitat espiritual, perquè es toca amb la mà la carn de Crist. Si realment volem trobar Crist, cal que toquem el seu cos en el cos nafrat dels pobres, com a confirmació de la comunió sacramental rebuda en l'eucaristia. El cos de Crist, partit en la sagrada litúrgia, es deixa trobar per la caritat compartida en els rostres i en les persones dels germans i germanes més dèbils. Són sempre actuals les paraules del sant bisbe Crisòstom: «Si voleu honorar el cos de Crist, no el menyspreu que està despullat, no honoreu el Crist eucarístic amb ornaments de seda, mentre a fora del temple descuideu aquest altre Crist que pateix per fred i nuesa» (*Hom. in Matthaëum*, 50,3: PG 58).

Som cridats, per tant, a donar la mà als pobres, a trobar-los, a mirar-los als ulls, a abraçar-los, per a fer-los sentir el calor de l'amor que trenca el cercle de soledat. La seva mà estesa envers nosaltres és també una crida a sortir de les nostres certeses i comoditats, i a reconèixer el valor que té la pobresa en ella mateixa.

4. No oblidem que per als deixebles de Crist, la pobresa és sobretot vocació per a seguir Jesús pobre. És un caminar rere seu i amb ell, un camí que porta a la felicitat del regne del cel (cf. Mt 5,3; Lc 6,20). La pobresa significa un cor humil que sap acceptar la condició pròpia de criatura limitada i pecadora per a superar la temptació d'omnipotència, que ens enganya fent que ens creguem immortals. La pobresa és una actitud del

cor que ens impedeix considerar el diner, la carrera, el luxe com un objectiu de vida i condició per a la felicitat. És la pobresa, més aviat, qui crea les condicions perquè ens fem càrrec lliurement de les nostres responsabilitats personals i socials, malgrat les nostres limitacions, confiant en la proximitat de Déu i sostinguts per la seva gràcia. La pobresa, entesa així, és la mesura que permet valorar l'ús adequat dels béns materials, i també viure els vincles i els afectes de manera generosa i despresada (cf. Catecisme de l'Església catòlica, n. 25-45).

Seguim, doncs, l'exemple de sant Francesc, testimoni de l'autèntica pobresa. Ell, precisament perquè va mantenir els ulls fixats en Crist, va ser capaç de reconèixer-lo i de servir-lo en els pobres. Si volem oferir la nostra aportació efectiva al canvi de la història, generant un desenvolupament real, cal que escoltem el crist dels pobres i que ens comprometem a treure'ls de la seva situació de marginació. Al mateix temps, als pobres que viuen a les nostres ciutats i a les nostres comunitats els recordo que no perdin el sentit de la pobresa evangèlica que porten impresa en la seva vida.

5. Coneixem la gran dificultat que sorgeix en el món contemporani per a identificar de manera clara la pobresa. Malgrat això, ens desafia cada dia amb les seves moltes cares marcades pel dolor, la marginació, l'opressió, la violència, la tortura i l'empresonament, la guerra, la privació de la llibertat i de la dignitat, per la ignorància i l'analfabetisme, per l'emergència sanitària i la falta

de treball, el tràfic de persones i l'esclavitud, l'exili i la misèria, i per la migració forçada. La pobresa té el rostre de dones, homes i infants explotats per interessos vils, trepitjats per la lògica perversa del poder i del diner. Quina llista més inacabable i cruel ens resulta quan considerem la pobresa com a fruit de la injustícia social, la misèria moral, la cobdícia d'uns pocs i la indiferència generalitzada.

Avui, desafortunadament, mentre emergeix cada vegada més la riquesa descarada que s'acumula en mans d'uns pocs privilegiats, sovint acompanyada de la il·legalitat i l'explotació ofensiva de la dignitat humana, escandalitza la propagació de la pobresa en grans sectors de la societat sencera. Davant aquest escenari, no podem restar inactius, ni tampoc resignats. A la pobresa que inhibeix l'esperit d'iniciativa de molts joves, impeding-los trobar un treball; a la pobresa que adorm el sentit de responsabilitat i indueix a preferir la delegació i la cerca de favoritismes, a la pobresa que enverina les fonts de la participació i redueix els espais de la professionalitat, humiliant d'aquesta manera el mèrit de qui treballa i produeix... a tot això s'ha de respondre amb una nova visió de la vida i de la societat.

Tots aquests pobres —com acostumava a dir el beat Pau VI— pertanyen a l'Església per «dret evangèlic» (Discurs en l'obertura de la segona sessió del Concili ecumènic Vaticà II, 29 de setembre de 1963) i obliguen a l'opció fonamental per ells. Beneïdes mans que s'obren per acollir els

pobres i ajudar-los: són mans que porten esperança. Beneïdes mans que vencen les barreres de la cultura, la religió i la nacionalitat vessant l'oli del consol a les nafres de la humanitat. Beneïdes les mans que s'obren sense demanar res a canvi, sense «però» ni «condicions»: són mans que fan descendir sobre els germans la benedicció de Déu.

6. Al final del Jubileu de la Misericòrdia vaig voler oferir a l'Església la Jornada Mundial dels Pobres, per tal que arreu del món les comunitats cristianes es converteixin cada vegada més i millor en signe concret de l'amor de Crist pels últims i els més necessitats. Voldria que, a les altres Jornades mundials establertes pels meus predecessors, que són ja una tradició en la vida de les nostres comunitats, s'hi afegeixi aquesta, que aporta un element delicadament evangèlic i que les completa totes en el seu conjunt, és a dir, la predilecció de Jesús pels pobres.

Convido tota l'Església i els homes i dones de bona voluntat a mantenir, en aquesta jornada, la mirada fixada en aquells que allarguen la mà clamant ajuda i demanant la nostra solidaritat. Són els nostres germans i germanes, creats i estimats pel Pare celestial. Aquesta Jornada té com a objectiu, en primer lloc, estimular els creients perquè reaccionin davant la cultura de l'exclusió i del malbaratament, fent seva la cultura de l'encontre. Al mateix temps, la invitació va adreçada a tothom, independentment de la seva confessió religiosa, per tal que es disposin a compartir amb els pobres a través de

qualsevol acció de solidaritat, com a signe concret de fraternitat. Déu va crear el cel i la terra per a tots; són els homes, per desgràcia, els qui han aixecat fronteres, murs i tanques, traïnt el do original destinat a la humanitat sense cap exclusió.

7. Desitjo que les comunitats cristianes, la setmana anterior a la Jornada Mundial dels Pobres, que enguany serà el 19 de novembre, Diumenge XXXIII del temps ordinari, es comprometin a organitzar diferents moments d'encontre i d'amistat, de solidaritat i d'ajuda concreta. Podran convidar els pobres i els voluntaris a participar junts en l'eucaristia d'aquest diumenge, de tal manera que es manifesti amb més autenticitat la celebració de la Solemnitat de Crist Rei de l'univers, el diumenge següent. De fet, la reialesa de Crist emergeix amb tot el seu significat genuí al Gòlgota, quan l'Innocent clavat a la creu, pobre, despullat i privat de tot, encarna i revela la plenitud de l'amor de Déu. El seu abandonament complet al Pare expressa la seva pobresa total, i al mateix temps fa evident el poder d'aquest Amor, que el ressuscita a nova vida el dia de Pasqua.

En aquest diumenge, si en el nostre veïnat hi viuen pobres que demanen protecció i ajuda, acostem-nos-hi: serà el moment propici per a trobar el Déu que busquem. D'acord amb l'ensenyament de l'Esriptura (cf. Gn 18,3-5; Hb 13,2), asseguem-los a la nostra taula com a convidats d'honor; podran ser mestres que ens ajudin a viure la fe de manera més coherent. Amb la seva confiança i disposició a

deixar-se ajudar, ens mostren de manera sòbria, i sovint alegre, com n'és d'important viure amb l'essencial i abandonar-se a la providència del Pare.

8. El fonament de les diferents iniciatives concretes que es portaran a terme durant aquesta Jornada serà sempre la pregària. No hem d'oblidar que el parenostre és l'oració dels pobres. La petició del pa expressa la confiança en Déu sobre les necessitats bàsiques de la nostra vida. Tot allò que Jesús ens va ensenyar amb aquesta oració manifesta i recull el crit de qui sofreix per raó de la precarietat de l'existència i de la manca del més necessari. Als deixebles que demanaven a Jesús que els ensenyés a pregar, ell els va respondre amb les paraules dels pobres que recorren a l'únic Pare en el qual tots es reconeixen germans. El parenostre és una oració que es diu en plural: el pa que es demana és «nostre», i això implica comunió, preocupació i responsabilitat comuna. En aquesta pregària tots reconeixem la necessitat de superar qualsevol forma d'egoisme per entrar en l'alegria de l'acceptació mútua.

9. Demano als germans bisbes, als sacerdots, als diaques —que tenen per vocació la missió d'ajudar els pobres—, a les persones consagrades, a les associacions, als moviments i a l'ampli món del voluntariat que es comprometin perquè amb aquesta Jornada Mundial dels Pobres s'estableixi una contribució concreta a l'evangelització en el món contemporani.

Que aquesta nova Jornada Mundial es converteixi per a la nostra consciència creient en una forta crida, de manera que estiguem cada vegada més convençuts que compartir amb els pobres ens permet entendre l'Evangelí en la seva veritat més profunda. Els pobres no són un problema, sinó un recurs al qual acudir per acollir i viure l'essència de l'Evangelí.

Vaticà, 13 de juny de 2017

Memòria de Sant Antoni de Pàdua

ARQUEBISBAT DE BARCELONA
**Delegació diocesana de
Pastoral Social**
Secretariat diocesà pels Marginats
Sant Pau, 101 08001 Barcelona